

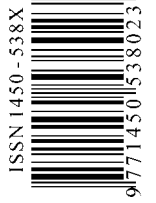
Danas

BELART

DUNAVSKI DIJALOZI 2016

od 29. avgusta do 15. septembra

Rad umetnika iz Slovačke Radovana Čerevke
Kaleidoskop of the news izložen u Galeriji
Poklon-zbirke Rajka Mamuzića, Vase Stajića 1

Kaleidoskop of the news
Radovana Čerevke
iz Slovačke

**Svojim
radom
ukazujem
na ružne
stvari**

Slovački umetnik Radovan Čerevka izložio je na *Dunavskim dijalogima* u Galeriji Poklon-zbirka Rajka Mamuzića svoj rad *Kaleidoskop of the news*, koji je već na otvaranju skrenuo pažnju velikog broja posetilaca koji su ulazili u njegov bunker sačinjen od dnevnog lista *Danas*, i gledali *vesti iz sveta* kroz kaleidoskop.

Umetnik se prvo zahvalio uredništvu *Danasa* što mu je omogućilo da postavi ovu instalaciju. „Prvo da vam se zahvalim što ste mi obezbedili ovoliko količinu vaših novina bez kojih ne bih mogao da postavim svoj rad. Dosad sam, u Slovačkoj, bunker pravio od svetskih magazina i poznatih nedeljnika, a sada mi je drago što upravo u Srbiji mogu da izlažem na jednom Međunarodnom festivalu i to upravo sa listom *Danas*“, rekao je Čerevka novinarki lista *Danas* na otvaranju.

Na pitanje koliko mu je tema ovogodišnjeg Festivala bila inspirativna, odgovorio je da je „tema umetnost u globalnoj nesigurnosti svakako izazovna tema za svakog umetnika koji danas stvara. Pratim sva globalna dešavanja u svetu koji je pun kriza i katastrofa, ali u svom umetničkom delu želim da potcrtam da je to jedno viđenje sveta iz jednog mirnog ugla jer ja živim i stvaram upravo u delu Evrope koja jeste jedna mirna oaza. Ali, svetske stvari nikad ne ostaju van interesa jednog umetnika. Bez obzira na to što su ljudi već postali imuni na dešavanja, želim da svojim radom prenesem poruku, da ukážem na ružne stvari koje se dešavaju jer ako mi umetnici ne možemo da sprečimo ratove i krize, možemo da skrenemo pažnju čovečanstva na katastrofalne posledice urušavanja vrednosti, i ljudskih i civilizacijskih.“

Umetnik u okruženju globalne nesigurnosti

Sava Stepanov

Likovni kritičar Sava Stepanov izabrao je ovogodišnju temu festivala „Umetnik u okruženju globalne nesigurnosti – umetnost/kritika/politika“, bio selektor umetnika koji su pozvani da izlažu na Festivalu, a sa istom temom će u utorak, 6. septembra, biti održan i simpozijum u okviru Dunavskih dijaloga. Organizatori su Zavod za kulturu Vojvodine i Galerija Bel Art. Simpozijum će biti održan u Rektoratu Univerziteta u Novom Sadu od 10 sati

Tradicionalni generator napetosti sveta jeste politika i neusklađeni geopolitički interesi. Nakon njujorškog 11. septembra 2001, tim interesima izazvan, prekogranični terorizam kulminira i u aktuelnom trenutku sredinom druge decenije 21. veka, postaje nezaobilazni deo svakodnevnih vesti dana i jedan od najznačajnijih izvora osećanja nesigurnosti. Sve su češće vesti o sajber terorizmu i krađi podataka, o neusaglašenosti tehničkog, tehnološkog i industrijskog progresa sa prirodom i njenim zakonitostima što donosi i brojne prirodne katastrofe... Uz sve to, moćnom dominacijom krupni kapital egzistencijalno uznemirava čoveka današnjice. Donedavno, država je svojim žiteljima pružala radnu, pravnu, socijalnu i svaku drugu sigurnost svojim građanima, ali sada navodni multinacionalni, a zapravo čisto privatni subjekti, radi sigurnosti vlastitog profita derogiraju dosadašnju njenu ulogu. „Veliki kapital zahteva potpunu autonomiju od društvene odgovornosti pa se za njega osiguravaju slobodne zone koje isključuju svaki doprinos lokalnoj zajednici, a ako i uđe na regularni kompetitivni teren, želi da se o njegovim radnicima u obrazovnom, socijalnom, zdravstvenom i mirovinskom smislu brine država koju zapravo želi trajno marginalizirati, budući da usporava tempo njegova obrtaja“. Zbog efikasnijeg delovanja velikih korporacija danas se forsira sistem nestalnog radnog mesta – zbog toga što se permanentnim radom ljudi brzo iscrpljuju i bivaju zamenjeni novom i svežijom snagom. Ta fleksibilna i privremena zaposlenja donose egzistencijalnu nesigurnost – jer se zasnovanim radnim odnosom ne osigurava kontinuirana materijalna sigurnost, onemogućava se dolaženja do kredita, stana, braka i drugih vitalno značajnih životnih činilaca. Jednostavno, globalnom kapitalu više nije potreban stvaran i celovit čovek sa poreklom i integritetom, sa vlastitim ekonomskim potrebama, s pravom da projektuje vlastitu budućnost, nego samo njegova radna funkcija koju mora u traženom roku realizovati. Zapravo, u savremenom kapitalizmu se od pojedinca odvajaju njegove radne i životne funkcije. A upravo taj rascep ličnosti danas je moguće videti kao ključni problem savremenog čoveka, problem kojem je potrebno posvetiti se da bi se očuvala dosegnute civilizacijske potrebe i norme.

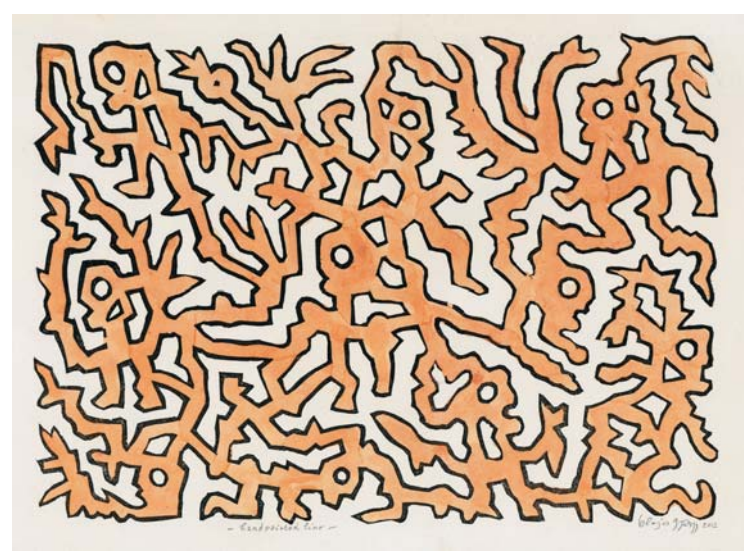
Autor je likovni kritičar, art direktor Dunavskih dijaloga

Ana Remić / Hrvaška

Milena Jovičić / Crna Gora

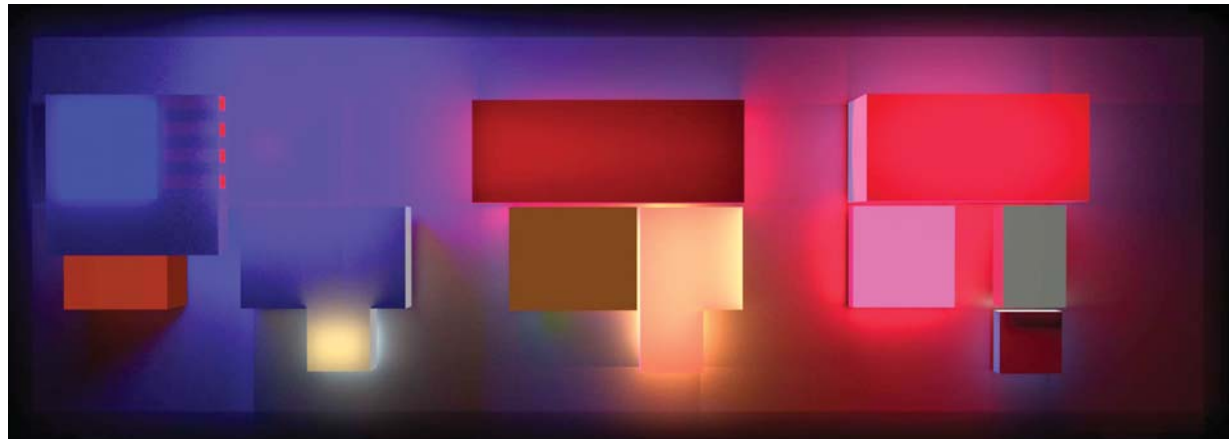
Đerđ Ogiš / Mađarska

Neša Hasanbegović / BiH

Ulms Weinberger / Slovenija

Kristijan Kap / Austrija

Ulrike Kessi / Nemačka

Žolt Kováč / Srbija

Vesna Latinović, direktorica Festivala i Galerije Bel Art, otvorila je ovogodišnju manifestaciju

DUNAVSKI DIJALOZI 2016

Tema ovogodišnjeg Međunarodnog festivala savremene umetnosti *Dunavski dijalozi 2016*, koji će trajati do 15. septembra u nekoliko galerijskih prostora u Novom Sadu, je *Umetnost u okruženju globalne nesigurnosti*. U organizaciji Galerije Bel Art, festivalske izložbe otvorio je muzejski savetnik Mladen Lučić (MSU i Puli, Hrvatska), programom *Kritičar u fokusu*, dok je Festival u Galeriji likovne umetnosti poklon zbirka *Rajka Mamuzića* otvorila čuvena kompozitorka Aleksandra Vrebalov, ambasadorica projekta *Novi Sad 2021*.

U okviru Festivala savremene umetnosti *Dunavski dijalozi*, u Novom Sadu se okupljaju umetnici iz 14 zemalja proširenog podunavskog regiona. Galerija Bel Art je dosad priredila tri zvanične manifestacije u prethodne tri godine, kao i multi festival 2012. u *Petrovaradinu*, u saradnji sa prijateljskom Galerijom *Erlin* iz Budimpešte. Pokazalo se da je ova manifestacija naišla na veliko interesovanje stručnih krugova u Srbiji i u podunavskim zemljama, kod brojnih umetnika i dosadašnjih učesnika, u medijima, te kod domaće ali i inostrane publike koja je u velikom broju pratila programe i izložbe ovog festivala savremene umetnosti. Art direktor festivala je od početka bio likovni kritičar Sava Stepanov.

– Posle svih ovih godina, postalo je očigledno da za ovakvo regionalno sagledavanje zbivanja u aktuelnoj umetnosti ima puno razloga. Dunavska geografija, od *Crne šume – Švarcvald* pa do *Crnog mora*, naime, spaja umetnosti zemalja razvijene centralne Evrope sa manje razvijenim i većito kriznim regionom Zapadnog Balkana, te zemalja bivšeg Istočnog bloka. Brojni aktuelni integrativni procesi u okviru Evropske unije, učinili su da umetnosti iz ovih država komuniciraju, da se međusobno približe, da budu kompatibilnije, a samim tim interesantnije i vidljivije. Osim toga, ovoj koherentnosti svakako doprinosi i univerzalno uznapredovala informaciona tehnologija. To je, dakako, donelo brojne promene unutar umetnosti jer slikarstvo više nije vodeći vizuelni jezik, a senzibilitetu čoveka današnjice mnogo bliže su slike i umetnički iskazi drugačijeg karaktera i senzibiliteta – kaže za *Danas* Vesna Latinović, direktorica Festivala *Dunavski dijalozi*.

Konceptija dosadašnjih *Dunavskih dijaloga* bila je usmeravana ka određenim temama kao što su *Umetnost i kriza*, *Umetnost u doba (ne)emocionalnosti*, a ovogodišnja je *Umetnost u okruženju globalne nesigurnosti*. Učestvuju umetnici iz podunavskih zemalja – Nemačke, Austrije, Slovačke, Mađarske, Hrvatske, Srbije, Rumunije, Bugarske i Moldavije, kao i oni iz *makro regiona*, odnosno, iz Slovenije, BiH (Republike Srpske), Crne Gore i Češke.

Program Festivala

- ▶ Izložbe umetnika iz 14 zemalja podunavskog i makro regiona;
- ▶ Radionica i edukativni program za srednjoškolce, edukatorka je Anouk Lederle, menadžerka umetnosti iz Francuske;
- ▶ Simpozijum *Umetnost u okruženju globalne nesigurnosti: umetnost/kritika/politika*, 6. septembra;
- ▶ Radionica studenata *Akademije umetnosti* iz Novog Sada (prof. Ljubomir Vučinić) i *Akademija umetnosti* iz Beča (prof. Karl Heinz Strolce): *Linearno ponašanje – OSCILACIJE/VIBRACIJE*, od 1. do 8. novembra 2016.

Podrška Festivalu

Ministarstvo kulture Republike Srbije, Pokrajinski sekretarijat za kulturu, javno informisanje i verske zajednice, Pokrajinski sekretarijat za nauku i tehnološki razvoj, Grad Novi Sad, Novi Sad 2021, Zavod za kulturu Vojvodine, Erste banka, Austrijski kulturni Forum, EU info point, EU delegacija u Srbiji

Kompozitorica Aleksandra Vrebalov otvorila Dunavske dijaloge

KOMPLEKSNOŠT IDENTITETA – nepresušni izvori inspiracije

Festival *Dunavski dijalozi* uvek su otvarali eminentni novosadski umetnici – prvi je 2013. otvorila Mira Brtko, sledeći Želimir Žilnik, a prošlogodišnji Slobodan Tišma. Festival savremene umetnosti 2016. otvorila je novosadska, srpska i internacionalna kompozitorica Aleksandra Vrebalov, koja živi i radi u Njujorku. U predivnom ambijentu bašte *Galerije Poklon zbirke Rajka Mamuzića*, ona se odlučila za malu igru sa publikom što su brojni poštovaoci umetnosti rado prihvatili. Tokom ceremonije otvaranja ona je nekoliko puta zamolila publiku da se grupiše: na jednu stranu žene, na drugu muškarci; zatim – na jednu stariji od 45 godina, na drugu mlađi; pa na jednu oni koji su u svom životu imali neposredno iskustvo bombardovanja, a na drugu oni koji to nisu; zatim oni koji žive u svom rodnom gradu i oni koji ne žive više u gradu u kojem su rođeni; da bi poslednje deljenje na grupe bilo – na jednu stranu oni koji poznaju umetnika Igora Antića, a na drugu oni koji ga ne poznaju.

– Svi naši identiteti veoma su kompleksni. Naši pojedinačni identiteti su izuzetno složeni. Svako od nas ima mnogo elemenata koji čine individualni identitet. Mi umetnici gledamo u tu kompleksnost identiteta kao u nešto sa čime možemo da radimo. To je izvor našeg rada i naše inspiracije. Ponekad nam taj kritički odnos prema kompleksnosti identiteta omogućava da budemo vrlo analitični vezano za društvo i za okruženje ili da budemo kritični u odnosu na društvo i okruženje, i da, takođe, budemo ponekad i proroci videći jasno koliko je mračna staza kada se desi da humanost izostane. U pozitivnom smislu,

Namerno sam izvela malu igru jer mislim da je ljudima mnogo bliže nešto ako ga i prožive na neki način... Videli su ono što je važno: nikad, ni u jednom momentu nisu bili sami u svojoj grupi i sigurno je da je svako sa svakim bio bar jednom u nekoj od grupa, što ukazuje na to da mi svaki od svojih ličnih identiteta uvek delimo sa još nekim: Aleksandra Vrebalov

videći ovu lepotu i bogatstvo na koji način se naši identiteti preklapaju, to bogatstvo je velika inspiracija za umetnika, zato što nas dovodi do momenta u kojem možemo da stvorimo viziju jednog sveta koji je mnogo lepši, bolji i humaniji od onog u kojem živimo, i da upravo ta vizija sveta bude nešto što je u osnovi našeg rada. I sve ove načine viđenja realnosti i odgovore na tu realnost, videla sam u ovih 14 izložbi u poslednja dva dana. Kroz umetnost koja je ovde

prezentovana – rekla je potom Vrebalov i pozvala publiku da vidi sve izložbe proglašavajući festival *Dunavski dijalozi* otvorenim.

– Ja sam umetnik i kad sam pozvana da otvorim Festival, odmah sam znala da neću držati neke govorancije. Jer, ovih 14 izložbi deluju na jedan vrlo neposredan način. Nisam likovni kritičar i naravno da nisam htela ovim izložbama da se bavim iz ugla teorije. Kompozitorica sam i mogla sam samo da govorim iz umetničkog ugla o njima. Večeras sam pričala o temama koje sam videla u izloženim radovima, videla da one inspirišu i ove umetnike. To su teme kojima se bavi svaki umetnik koji danas stvara. Namerno sam izvela malu igru jer mislim da je ljudima mnogo bliže nešto ako ga i prožive na neki način. Mogu i da aktivno učestvuju i da razmisle o suštini na koju sam htela da im ukažem. Videli su ono što je važno: nikad, ni u jednom momentu oni nisu bili

sami u svojoj grupi i sigurno je da je svako sa svakim bio bar jednom u nekoj od grupa, što je izuzetno važno, što ukazuje na to da mi svaki od svojih ličnih identiteta uvek delimo sa još nekim – rekla je kompozitorica nakon otvaranja za *Danas*.

Dunavski dijalozi pokazali kako treba raditi organizaciju prezentacije savremene umetnosti: Mladen Lučić
Foto: Bel Art

Kritičar u fokusu: Mladen Lučić, Hrvatska

Umetnost spaja

Kustos i muzejski konsultant *Muzeja savremene umjetnosti Istre* (Hrvatska), Mladen Lučić otvorio je četrnaest izložbi koje su postavljene u okviru *Dunavskih dijaloza 2016*. On je, kao kritičar u fokusu, pred autorima i posetiocima predstavio i komentarisao izložena dela. Ovaj cenjeni istoričar umetnosti i likovni kritičar, dugi niz godina bio je kustos u zagrebačkoj *Galeriji savremene umjetnosti*, današnjem *Muzeju savremene umjetnosti*, a u svojoj bogatoj karijeri između ostalog bio je i direktor *Pulskog filmskog festivala*, kao i autor koncepcije međunarodne izložbe vizuelnih umetnosti *Tu smo* u Hrvatskoj. Na dosadašnjim izložbama *Dunavskih dijaloza* učestvovao je dva puta kao autor selekcije hrvatskih umetnika.

■ Iz ugla kritičara u fokusu, kakav utisak su na vas ostavile ovogodišnje izložbe?

– Moji veliki komplimenti selektoru Savi Stepanovu koji je, u okviru teme *Umetnost u okruženju globalne nesigurnosti*, okupio doista ujednačene radove onih autora koji nam na razne načine progovaraju o temi. Izložbe su na jednom vrlo kvalitetnom tehničkom, izvedbenom i političkom nivou. O nesigurnosti svaki umetnik progovara na svoj način, i to ne samo o nesigurnosti koja nam dolazi od političke situacije, nego su umetnici pogledali i u sebe i na jedan introvertan način pokazali kako ta nesigurnost deluje na psihu i duh, ne samo umetnika, nego svih nas. Mislim da je vrlo jasno da autori, kao i mi naravno, tu globalnu nesigurnost osećaju prvenstveno kroz kanale liberalnog kapitalizma koji postupno ali sigurno uništava naše prirodne i ekološke resurse, ali i resurse našeg duha, našeg individualiteta, nezavisnosti i intelektualne slobode. Umetnici čije smo izložbe otvorili govore upravo o tom problemu, svaki na svoj način.

■ Otkud vaša saradnja sa novosadskim festivalom?

– Mi smo zavisni jedni od drugih, ne samo sudbonosno i nekim kulturnim krugom, nego i ekonomijom. Vrlo je logično da udružimo snage i krenemo u tržište bez obzira na političke konotacije koje mogu biti i pozitivne i negativne. U zemljama bivše Jugoslavije postoji sasvim solidna produkcija savremene umetnosti, odnosno ima zaista znatan broj dobrih umetnika. Ono što nedostaje je pitanje informisanja kako bi više znali jedni o drugima, što bi znatno olakšalo međusobnu komunikaciju, a posledično i povećalo broj izložbi u regiji.

■ Tokom karijere bili ste i kritičar i organizator raznih umetničkih manifestacija, izložbi. Da li mislite da ovogodišnji Dunavski dijalozi odgovaraju na potrebe ne samo publike, već i umetnika?

– Smatram da su *Dunavski dijalozi* pokazali kako treba raditi organizaciju prezentacije savremene umetnosti. Bitni su susreti umetnika i kritičara, a to ova manifestacija čini pažljivo izabranim tematskim izložbama na koje se obavezno pozivaju kustosi i umetnici, što donosi potrebnu živost i mnogobrojne kontakte koji svakako trebaju uroditi plodonosnom razmenom izložbi, umetnika i kustosa. Ovakva manifestacija ne bi smela ostati lokalnog karaktera već bi, uz manje transformacije, trebala da preraste na celu regiju. Volja stručnjaka i umetnika postoji. Ono što nam nedostaje svima u regiji je mnogo veća finansijska potpora, prvenstveno države i grada, ali to iskustvo sam lično proživljavao radeći tri puta međunarodnu multimedijalnu izložbu vizuelnih umetnosti *Tu smo* u Puli, u organizaciji mog matičnog muzeja.

■ Koliko je publika zainteresovana za savremenu umetnost i kakav odnos ona ima prema ovakvim festivalima?

– Rekao bih da *Dunavski dijalozi* iz godine u godinu rastu, i po broju učesnika, i po njihovom kvalitetu, a i po broju publike za koju se nadam da će do kraja običi galerijske prostora. Super mi je kada vidim da ima puno ljudi na otvaranju, ali to je slučaj i kod nas. Dođe dosta ljudi na otvaranje, a onda posle kad su izložbe otvorene, nema nikoga. Nadam se da to ovde nije tako. Apelujem i pozivam građane da pregledaju izložbe koje su ovde jer je izbor zaista dobar.

Sa otvaranja Festivala u bašti Galerije poklon-zbirka Rajka Mamuzića